

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Informační centrum

Die Kaiserliche Residenz zu Olmütz.

KNIHOVNA UP

Výroční zpráva za rok 1997

Olomouc, březen 1998

Zpráva o činnosti knihoven v roce 1997 (KUP)

Úvod

Na začátku roku 1997 byla Ústřední knihovna UP (ÚK UP) přestěhována do částečně zrekonstruované budovy bývalé tereziánské zbrojnice. V ÚK UP byl umístěn knihovní a časopisecký fond IS FF a knihovní fond Ústřední knihovny IS PdF. Zahájení provozu v ÚK UP bylo zabezpečeno pracovníky IS FF, IS PdF a několika pracovníky z knihoven IS ostatních fakult tak, aby provoz ve všech ostatních IS UP zůstal zachován v plném rozsahu.

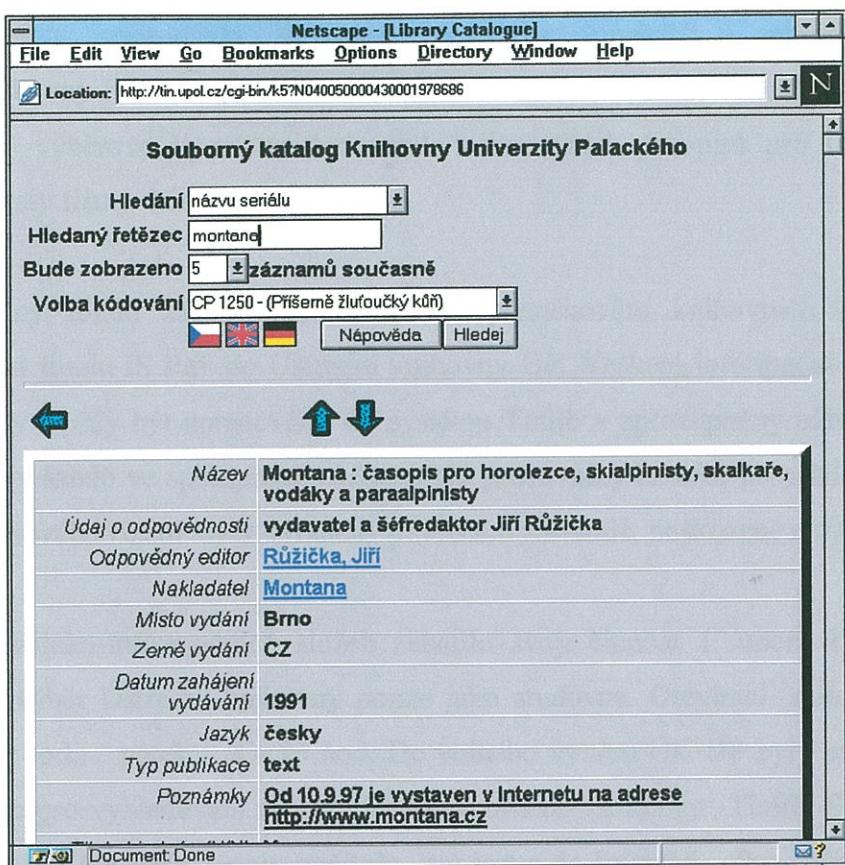
1. Ústřední knihovna

Na počátku roku začalo v Ústřední knihovně pracovat oddělení automatizace, oddělení ochrany fondů, oddělení tvorby fondů a oddělení knihovnicko-informačních služeb. Do poloviny února byl do Ústřední knihovny přemístěn knihovní fond studovny Filozofické fakulty UP a knihovní fond řady katederních knihoven FF UP. Knihy byly očištěny, rozříděny a zaregistrovány do automatizovaného knihovnického systému Tinlib. Poté byly podle oborového stavění zařazeny do volného výběru ÚK UP. Méně využívaný a duplicitní knihovní fond byl zařazen do skladu ÚK UP.

V lednu 1997 byl naposledy do Tinlibu sestaven souborný katalog z lokálních katalogů uložených v IS fakult. Od té doby probíhá veškerá registrace a katalogizace informačních dokumentů všech knihoven do souborného katalogu.

V současné době je zkatalogizováno či zaregistrováno asi 280 000 knihovních jednotek (registrací je míněno zapsání nejnutnějších údajů potřebných k vyhledání a vypůjčení publikace). Za rok 1997 bylo zpracováno do souborného katalogu přibližně 124 000 knihovních jednotek. Oddělení retrokatalogizace zpracovalo v převážné většině knihy uložené ve skladu Ústřední knihovny UP (přibližně 100 000 knih).

Katalog byl v průběhu roku doplňován adresami dokumentů v jejich elektronické podobě (viz obr. č. 1)

obr. č. 1 - Souborný katalog UP je první katalog v ČR, který umožňuje vytvoření přímých odkazů mezi katalogizačním záznamem a elektronickou podobou dokumentu v síti Internet.

Oddělení tvorby fondů začalo zabezpečovat kompletní servis v oblasti nákupu a zpracování informačních dokumentů pro všechny knihovny IC UP. V roce 1997 bylo vyřízeno 1149 akvizičních požadavků v elektronickém počítačovém systému Tinlibu. Obdržené informační dokumenty byly zpracovány a distribuovány do jednotlivých knihoven (viz tabulka).

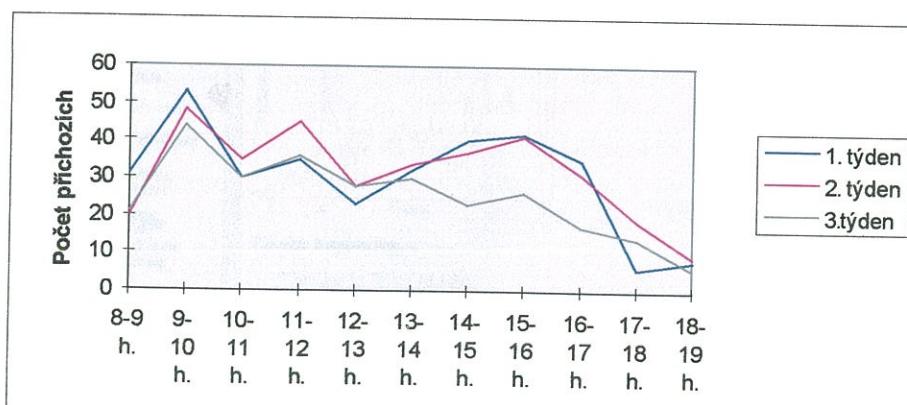
Fakulta	Počet vyřízených požadavků
FF	483
PdF	255
FTK	118
PF	135
CMTF	75
LF	53
PřF	30
CELKEM	1149

Doba zpracování publikace od přijetí v Knihovně UP (KUP) do předání na příslušnou fakultu byla nejdéle 14 dní.

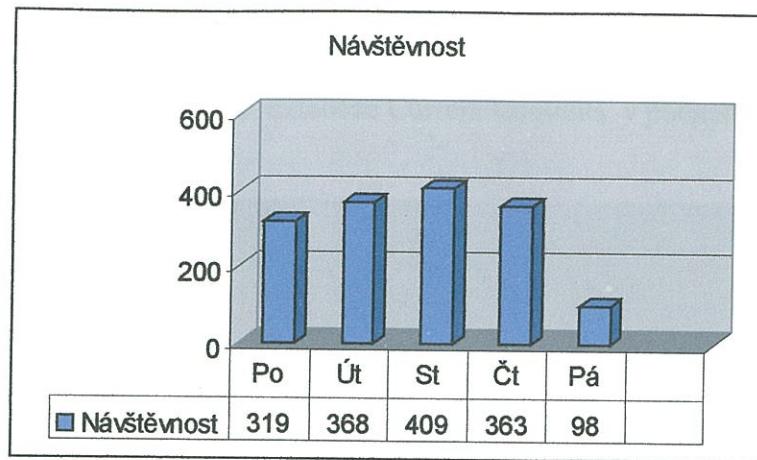
Oddělení časopisů zpracovalo veškeré objednávky domácích a zahraničních periodik pro všechny knihovny IC UP - 841 titulů (445 titulů zahr. periodik, 396 titulů dom. periodik). Bylo vypsáno výběrové řízení na dodavatele zahraničních časopisů pro UP v roce 1998. Dodavateli se staly firmy Minerva a Suweco.

Oddělení ochrany fondů zabezpečilo kompletní přestěhování knihovních fondů z IS FF a podstatnou část fondu IS PdF do Ústřední knihovny UP. Veškeré informační dokumenty byly ošetřeny tak, aby mohly být zpracovány do systému Tinlib a zpřístupněny uživatelům ÚK UP. Oddělení ochrany fondů ve spolupráci s odbornými pracovníky kateder prověřilo knihovní fond. Na základě odpisového řízení byly vyřazeny publikace zastaralé, poškozené a multiplicitní.

Oddělení knihovnicko-informačních služeb zahájilo svoji činnost 1. února 1997. V té době fungoval volný výběr Ústřední knihovny pouze jako studovna. Otevírací doba byla pondělí - čtvrtek : 8 - 17 hod., pátek : 8 - 13 hod. Do volného výběru ÚK UP byly umístěny počítače s modulem Opac pro vyhledávání a prohlížení souborného katalogu Tinlib. Současně byly do volného výběru ÚK UP instalovány počítače pro vstup do Internetu. Pro pořízování xerokopií z informačních dokumentů byly zprovozněny 2 kopírovací přístroje. Od září 1997 byla prodloužena provozní doba studovny do 19 hod. Od 1.10. 1997 byl zahájen provoz studovny časopisů. V říjnu 1997 byl Akademickým senátem UP schválen Knihovní a výpůjční řád Knihovny UP. 1. listopadu 1997 byla zahájena elektronická výpůjčka ze souborného katalogu Tinlib, a to ve všech knihovnách IC UP (průřez návštěvnosti v ÚK UP je zobrazen na obrázcích 2 a 3).

obr. č. 2 - průřez návštěvnosti Knihovny UP během dne

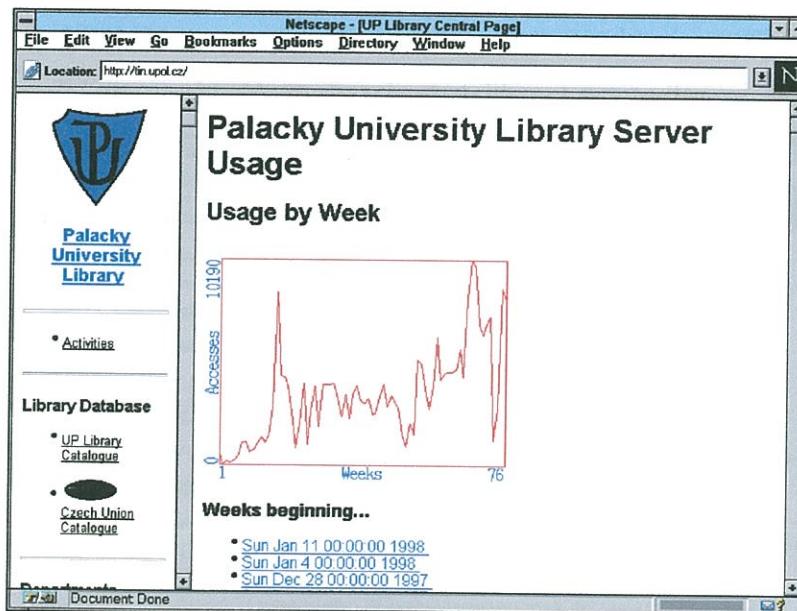

obr. č. 3 - využívání Knihovny UP v průběhu týdne

Meziknihovní výpůjční služba v ÚK UP se začala provádět centrálně pro všechny knihovny s výjimkou IS LF.

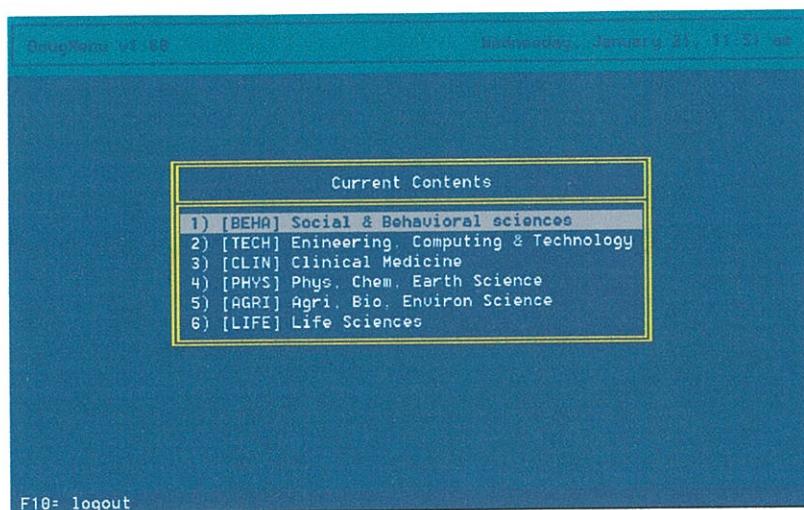
Oddělení automatizace zabezpečovalo správu serverů (IBM RISC 6000/390 a Ultra*Net CD-ROM Serveru) a každodenní údržbu automatizovaného knihovnického systému Tinlib v modulech Katalog, Akvizice, Správa seriálů a Výpůjční protokol.

Správa www serveru <http://tin.upol.cz/> (viz obr. č. 4)

obr. č. 4- statistika četnosti přístupů na www server Knihovny UP

Byla průběžně prováděna aktualizace databáze Current Contents v počítačové síti UP (obr. č.5)

obr. č.5 -přehled dostupných CC v počítačové síti UP

Aby byla zajištěna správnost dat v knihovnickém systému Tinlib, byla kontrolována a opravována data v modulech Katalog, Výpůjční protokol, Akvizice a Správa seriálů. Za tím účelem byla vyvinuta řada kontrolních programů. Denně byly archivovány záznamy, což je nezbytnou součástí údržby systému.

V rámci konsorcia MOLIN se pracovníci oddělení automatizace podíleli ve spolupráci s MU Brno na vývoji paralelního prohledávače katalogů tinlibovských knihoven (obr. č. 6).

Pracovníci oddělení automatizace se podíleli na přípravě projektů na získání finančních zdrojů z mimorozpočtových prostředků (Publikační server Univerzity Palackého, Current Contents Connect na vysokých školách v ČR, Heterogenní virtuální www-katalog Aleph-Tinlib).

Oddělení automatizace provádělo školení pro pracovníky knihoven všech IS a pracovišť Ústřední knihovny.

Druhy školení:

- * modul Akvizice pro nové pracovníky z oddělení tvorby fondů
- * modul Výpůjční protokol pro všechny pracovníky z výpůjčního oddělení Ústřední knihovny UP a všech informačních středisek, příprava testů a přezkoušení
- * základy práce v Tinlibu (OPAC) pro všechny nové pracovníky
- * základy práce s PC pro nové pracovníky
- * proškolení všech brigádníků, kteří byli přijati na registraci dokumentů
- * školení jazyka HTML pro tvorbu WWW stránek
- * školení uživatelů v práci s bibliografickými databázemi a elektronickým katalogem Tinlib
- * proškolení pracovníků PdF v registraci publikacní činnosti pracovníků UP

2. Informační střediska

V informačních střediscích se během roku 1997 podstatně změnil způsob práce. Řada činností, které v předchozích letech vykonávala jednotlivá IS, se začala realizovat centrálně, a tak se jejich pracovníci mohli soustředit na ty činnosti, které předtím nemohly být důsledně pro nedostatek personálu a času prováděny (např. doplňování adres dokumentů, viz obr. 1). Hlavní důraz byl kladen na bibliograficko-informační služby a na zhotovování retrospektivních a průběžných rešerší z bibliografických databází (např. MEDLINE, Current Contents, databáze STN International), zlepšení úrovně práce se čtenářem a zvyšování odborných znalostí informačních pracovníků.

Během dubna 1997 informační pracovníci IS PF, CMTF a FTK shromáždili a zpracovali v databázi RIP přehled publikacní činnosti pedagogů, který se každoročně předává na MŠMT ČR. V IS LF zpracovali informační pracovníci na videoprinteru barevné diapositivy, které sloužily odborným pracovníkům LF jako nezbytné podklady pro přednášky, odborné semináře i výuku. Pro rozšíření informačního spektra nakupovalo IS FTK odborné překlady z databáze SPORTIS, které byly pro snadnější a pohodlnější vyhledávání uloženy v databázi JERIS.

Členství v mezinárodních organizacích v r. 1997 :

IS LF je členem European Association for Health Information and Libraries (EAHIL) a podílí se na mezinárodním projektu podporovaném AIHA (American International Health Aliance).

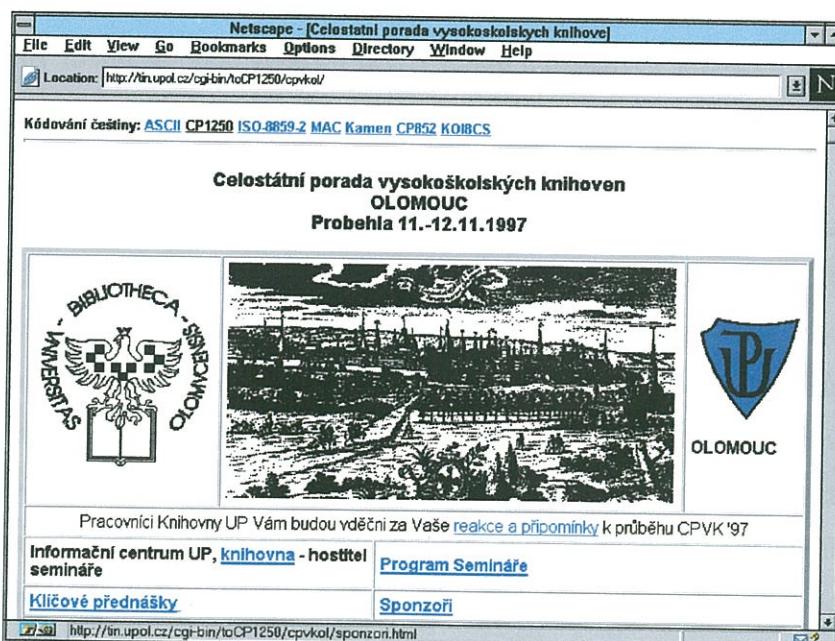
IS FTK je členem International Association for Sport Information (IASI).

IS PF postihly v červenci 1997 záplavy, které zničily velkou část časopiseckého fondu. Pracovníci KUP se podíleli na odstraňování škod vzniklých během záplav a poté začali ve spolupráci s fakultami fond obnovovat. Knihovně byla poskytnuta finanční i materiální pomoc od partnerských organizací z České republiky i ze zahraničí.

3. Další činnost KUP

5. září 1997 byl v Karlově uspořádán seminář informačních pracovníků. Sešli se na něm knihovníci všech knihoven UP. Byli seznámeni s postupem práce při stěhování knihoven, s navrhem Knihovního a výpůjčního řádu KUP, s jednotlivými kroky při zavádění nového způsobu výpůjčky knih elektronickou formou.

11.-12.11.1997 byla zorganizována „Celostátní konference vysokoškolských knihoven“, již se zúčastnilo 140 knihovníků a informačních pracovníků nejen z ČR, ale i ze zahraničí. WWW stránky této konference jsou dostupné na adrese <http://tin.upol.cz/cgi-bin/cpvkol> (viz obr. č. 7).

obr. č. 7 - hlavní WWW stránka Celostátní porady VŠ knihoven

4. Personální obsazení

Na konci roku 1996 měla KUP 46 zaměstnanců. Protože byla na počátku roku 1997 uvedena do provozu nová ÚK a bylo potřeba zajistit chod informačních středisek, došlo uvnitř KUP k velkým přesunům pracovníků. Byla zrušena IS FF a IS PdF. V ostatních informačních střediscích zůstal počet pracovníků nezměněn s výjimkou IS LF, kde zůstalo 6 z původních 7 pracovníků. Aby při novém způsobu práce nedošlo k zásadním problémům, byli převedeni do nových funkcí v ÚK pracovníci, kteří měli největší zkušenosti v práci se systémem Tinlib, a na jejich místa byli převedeni vyškolení knihovníci, kteří měli plnou podporu servisního pracoviště ÚK.

V ÚK byl zaveden dvousměnný provoz, který byl rozšířen od 1.1.1998 na dobu:

pondělí-čtvrtok 9-22 hod., v pátek 8-15 hod.

Aby bylo možno tento provoz zajistit, došlo ke zvýšení počtu pracovníků o 7. Na konci roku 1997 měla tedy KUP 53 zaměstnanců.

5. Návrh činnosti pro rok 1998

Ústřední knihovna

Oddělení tvorby fondů bude dále pokračovat v centrálním nákupu informačních dokumentů a jejich katalogizaci do souborného katalogu, v registraci a retrokatalogizaci dokumentů přestěhovaných do Ústřední knihovny.

Oddělení ochrany fondů se bude věnovat revizi fondů umístěných v ÚK ve volném výběru i ve sklepě. Dále bude ještě nutno vyřadit některé poškozené a zastaralé multiplicitní publikace.

Oddělení knihovnicko-informačních služeb začíná od začátku roku zhотовovat retrospektivní a průběžné rešerše z bibliografických databází. Bude zajišťovat provoz ÚK ve dvou směnách, kdy se provádí elektronická výpůjčka knih z Tinlibu, knihovníci budou poskytovat informace uživatelům při vyhledávání dokumentů v souborném katalogu, zařazovat vypůjčené dokumenty zpět na správné místo, zabezpečovat chod počítačové učebny a studovny časopisů.

Oddělení automatizace bude průběžně zajišťovat chod Tinlibu, provádět jeho pravidelnou údržbu, zabezpečovat správu serverů KUP, kontrolovat a archivovat data a provádět pravidelná školení knihovníků. Dále se bude podílet na spolupráci s MU v Brně na vývoji paralelního prohledávače katalogů tinlibovských knihoven a na přípravě projektů na získání finančních prostředků z mimorozpočtových zdrojů.

Pracovníci tohoto oddělení začnou vyvíjet program pro vytvoření celouniverzitní databáze publikační činnosti pedagogických a vědeckých pracovníků.

Vybraní pracovníci jednotlivých oddělení budou vytvářet a rozvíjet WWW stránky oddělení.

KUP nabízí pedagogům UP k využití prázdnou učebnu v ÚK, která by mohla sloužit jako seminární učebna, kde by mohly být využívány k vyučování knihy nacházející se ve volném výběru, počítače, zpětný projektor, případně další technika.

Pokud získáme finanční prostředky na mzdy pro nové pracovníky, mohlo by začít v letošním roce fungovat i oddělení vzácných tisků.

V případě, že bude v letošním roce uvedena do provozu druhá polovina rekonstruované budovy zbrojnice, rozšíří se provoz knihovny i v této části. Bude otevřena studovna audio-video dokumentů, nová časopisecká studovna a nová počítačová učebna.

Informační střediska

Činnost:

- dokončování retrokatalogizace dokumentů, které jsou ve vlastnictví IS
- provádění elektronické výpůjčky knih
- vytváření a rozvíjení WWW stránek IS
- zhotovování rešerší
- školení uživatelů v práci s Tinlibem a odbornými databázemi
- zpracovávání přehledu publikační činnosti pracovníků do databáze RIP
- provádění excerpt z odborných časopisů do Tinlibu
- provádění výběru knih pro nákup pro IS i pro ÚK

Personální obsazení v roce 1998:

Jestliže zahájí provoz oddělení vzácných tisků, je třeba přijmout nového knihovníka pro toto oddělení. Pro druhou polovinu budovy je nutno počítat s nárůstem 8 pracovníků: 2 do studovny audiovizuálních dokumentů, 4 do volného výběru, 1 do skladu a 1 do šatny.

TABULKY

Tab. I Personální obsazení Knihovny UP - stav k 31.12.1997

	Správce systému	Systémový knihovník	Knihovník	Informační specialista	Reprogr. technik	Pomocná síla
CMTF			1	1		
FTK			3			
LF			4	1	1	
PF			2			
PřF			2	1		1
ÚK	2	1	34			
	2	1	46	3	1	1

Tab. II Provozní náklady - informační materiál

a) Tištěné materiály - monografie

MONOGRAFIE						ČASOPISY			Inform. materiál			
IS	tuzemské	%	zahraniční	%	CELKEM	%	tuzemské	%	zahraniční	%	CELKEM	%
CMTF	26220,10	17,6	48727,00	32,7	74947,10	50,3	21887,10	14,7	51170,80	34,3	73057,90	49,7
FF	128857,15	18,0	169088,60	23,6	297945,75	41,6	50763,70	7,2	367392,80	51,2	418156,50	58,4
FTK	23350,30	4,7	37677,40	7,6	61027,70	12,3	13874,30	2,8	114432,00	22,9	128306,30	25,7
LF	35352,30	3,7	104814,20	10,9	140166,50	14,6	132011,00	13,7	644682,70	66,9	776693,70	80,6
PdF	137331,40	14,7	28449,00	3,0	165780,40	17,7	92260,40	9,9	539690,10	57,8	631950,50	67,7
PF	58866,45	24,4	4903,10	2,0	63769,55	26,4	78771,20	32,7	92398,45	38,3	171169,65	71,0
PřF	6889,20	0,3	113526,70	5,7	120415,90	6,0	13889,30	0,7	919903,00	92,3	933792,30	93,0
ÚK												
	416866,90		507186,00		924052,90		403457,00		2729669,85		3133126,85	
												4057179,30

b) netištěné materiály + sumář

IS	Databáze	AV materiál	Vazba	Ostatní	Celkem netištěné		Celkem informační	
					Kč	%	Kč	%
CMTF	0,00	0,0	0,0	0,0	1058,00	0,7	0,00	0,0
FF	2850	0,4	0,00	0,0	2116,80	0,3	0,00	0,0
FTK	127303,00	36,2	21567,00	6,1	10058,00	2,8	3549,00	1,0
LF	13836,00	1,4	900,00	0,1	0,00	0,0	31541,00	3,2
PdF	124796,00	13,3	0,00	0,0	11734,80	1,2	0,00	0,0
PF	0,00	0,0	0,00	0,0	6054,90	2,5	0,00	0,0
PřF	13120,00	1,2	0,00	0,0	0,00	0,0	5380,30	0,5
ÚK								
	281905,00		22467,00		31022,50		40470,30	
					375864,80			5337905,75

Tab. III Výdaje knihovny na informační materiály přeypočtené na 1 studenta

IS	Počet studentů zapsaných na fakultě					Výdaje* knihovny na 1 studenta
	Denní studium	Postgrad. studium	Studium zam. x 0,4	pří	CELKEM	
CMTF	342	12	132,4	486,4	306,50	
FF	2075	332	202,0	2609,0	276,40	
FTK	1023	29	29,2	1081,2	325,40	
LF	1327	182	25,2	1534,2	627,70	
PF	1500	70	411,6	1981,6	471,50	
PdF	578	0	0,0	578,0	416,90	
PřF	1389	160	65,6	1614,6	655,80	
	8234	773	866,0	9885,0	prům. 440,00	

Tab. IV Knihovní fondy

a) Knihovní jednotky vedené v příručkových seznamech

IS	Knihovní jednotky zkatalog. nezkatal.	Stav fondu k 31.12.1996		Pohyb fondu v roce 1997		Stav fondu k 31.12.1997	
		Knihovní jednotky zkatalog.		Příručky		Knihovní jednotky zkatolog.	
		CELKEM	Knihovní jednotky nezkatalog.	CELKEM	výražené svazky (ztráty)	odeps. svazky (ztráty)	Knihovní jednotky zkatolog.
CMTF	4777	2478	7255	1730	76	1806	0
FF *	311473	0	311473	0	0	0	8257
FTK	13071	130	13201	581	0	0	0
LF	135707	23	135730	812	0	430	209
PF	3781	0	3781	281	0	0	13153
PdF *	154909	100	155009	188	0	0	0
PřF	87973	138	88111	108	0	188	0
UK			237823**	2895	0	108	1466
	711691	2869	952383	6595	76	2895	0
					6671	841	0
					2737	209	163933
						0	5600
						0	245447
						0	6404
						0	497125

* Knihy, které byly zakoupeny pro katederní knihovny, nejsou v této statistice podchyceny

** Počet knih přestěhovaných z FF a PdF do ÚK

b) periodická literatura

Casopisy oděbírané v r. 1997			Tituly trvale uchovávané v IS		
IS	tuzemské počet titulů	zahraniční počet titulů	cekem počet titulů	tuzemské počet titulů	zahraniční počet titulů celkem počet titulů
CMTF	44	42	86	27	46 73
FF	175	157	332	162	157 319
FTK	77	96	173	115	107 222
LF	105	241	346	285	1273 1558
LF&FN	184	265	449	297	1301 1598
PF	71	23	94	61	21 82
PdF	200	120	320	20	120 140
PřF	93	216	309	488	1144 1632
	949	1160	2109	1455	4169 5624
Celkem					66733 38 1222 1209

b) periodická literatura

c) netisklé informační materiály

IS	Mikromedia	Databáze	AV materiály	Ostatní
CMTF	0	7	2	0
FF	4565	2	28	35
FTK	6	7	471	1174*
LF	8327	12	236	0
PF	0	4	0	
PdF	0	0	481	0
PřF	53835	6	4	0
Celkem	66733	38	1222	1209

Tab. V Služby

* Počet překladů článků ze zahraničních odborných periodic

IS	Registr. uživateli ve stud.	Počet návštěv ve stud.	Počet výpůjček			Počet rešerší on-line	Počet rešerší v IS	MVS	Počet studoven	Počet míst ve stud.
			absenčně	celkem	počet rešerší					
CMTF	421	9500	7212	1068	8280	25	20	10	4	30
FF	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
FTK	450	8055	25665	4700	30365	950	150	186	1	15
LF	1741	10500	11200	10083	21283	120	420	2687	2	65
PF	152	7466	21007	3875	24882	0	11	16	1	18
PdF*	1958	3957	6490	6983	13473	0	0	2	2	35
PřF	1724	4825	35786	8987	44773	62	28	146	3	70
UK	570	45000	49000	644	49664	0	12	1035	5	180
CELKEM	7016	89303	156360	36340	192720	1157	641	4082	18	413

* Hodnoty jsou udány za období leden-červen 1997

Tab. VI. Výpočetní technika

IS	PC	tiskárny	CD server	ROM CD player	ROM snímač kódu	čár.
CMTF	5	4	0	3	1	
FTK	5	3	0	2	1	
LF	8	6	2	3	2	
PF	4	2	0	1	1	
PdF	2	1	0	1	0	
PřF	2	2	0	2	1	
UK	52	11	3	5	10	
CELKEM	78	29	5	17	16	

Tab. VII Reprografie - Tisk - Fax

IS	Počet reprogr. zař.	Počet xerokopii	Mikrofilm. polička	Svitkový a tech. film	Tiský laser. tisk.	Fax-počet na odesl. zpráv	Výnosy z reprogr. služeb
CMTF	0	0	0	0	0	0	0
FF							
FTK	0	0	0	0	0	0	0
LF	2	110310	2760	25	210	1250	20660
PF	1	11700	0	0	0	0	11022
PdF							
PřF	1	12312	0	0	0	0	0
UK		7864					
CELKEM	4	142186	2760	25	210	1250	142264

